

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie sędzi Sądu Okręgowego w R. **M. O.**
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 25 kwietnia 2024 r.
wniosku obrońcy obwinionej
o wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w sprawie o sygn. akt II
ZO 74/22
na podstawie art. 41a k.p.k.

p o s t a n o w i ł

pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W Sądzie Najwyższym zawisła sprawa, w której przedmiotem rozpoznania jest zażalenie SSO M. O. oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych na postanowienie Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej z 24 maja 2022 r., sygn. akt I DSK 7/22. W postanowieniu tym Sąd Najwyższy stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania sądowi dyscyplinarnemu przy sądzie apelacyjnym wyznaczonemu przez Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej. Do składu rozpatrującego sprawę dotyczącą tego zażalenia (której nadana została sygn. akt II ZO 74/22) został wyznaczony SSN Tomasz Demendecki.

W ramach wymienionej sprawy obrońca obwinionej złożył wniosek o wyłączenie od udziału w jej rozpoznaniu SSN Tomasza Demendeckiego. Sprawa

dotycząca tego wniosku została zarejestrowana pod sygn. akt II ZO 14/23 i postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2023 r. wiosek ten został pozostawiony bez rozpoznania.

Wcześniej, postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2023 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II ZO 31/23 pozostawiono bez rozpoznania wniosek obrońcy o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 14/23 SSN Marka Motuka.

W piśmie z dnia 29 marca 2023 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego: 3 kwietnia 2023 r.) obrońca obwinionej ponowił wniosek o wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 74/22, który jest przedmiotem niniejszej sprawy (sygn. akt II ZO 40/23).

W uzasadnieniu wniosku obrońca wskazał, że SSN Tomasz Demendecki został powołany na obecnie zajmowane stanowisko sędziowskie z rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej z zastosowaniem art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 269 oraz z 2023 r. poz. 1615), co prowadzi do powstania w odbiorze przeciętnej osoby uzasadnionych wątpliwości, co do bezstronności i niezależności sędziego w wymiarze obiektywnym i zewnętrznym. Wnioskodawca powołał się także na treść uchwały składu połączonych Izb Karnej, Cywilnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., przytaczając zawartą w jej uzasadnieniu argumentację, a także na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach, których tłem było zagadnienie dotyczące wpływu potencjalnych nieprawidłowości w procedurze powołania na stanowiska sędziowskie w polskim porządku prawnym na kwestie związane z niezawisłością i bezstronnością sędziego.

Obrońca wskazał również, że Sąd Najwyższy powinien dokonać oceny, czy nie zachodzi w niniejszej sprawie bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., bowiem w skład Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, w której rozpoznano sprawę obwinionej, wchodził sędziowie powołani na stanowiska sędziowskie w Sądzie Najwyższym w tej samej „wadliwej” procedurze co SSN Tomasz Demendecki. Tymczasem rozpoznanie jednego z zarzutów podniesionych w środku odwoławczym będzie wiązało się

z koniecznością oceny przez SSN Tomasza Demendeckiego statusu sędziów Izby Dyscyplinarnej, a w konsekwencji własnego statusu, co w ocenie obrońcy stanowiłoby naruszenie reguły *nemo iudex in causa sua*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy odnotować, że w dniu 17 maja 2023 r. (data nadania w placówce pocztowej: 16 maja 2023 r.) do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy obwinionej, w której domaga się on wyłączenia od udziału w rozpoznaniu niniejszej sprawy (sygn. akt II ZO 40/23) SSN Marka Siwka. Wniosek ten oczekuje na rozpoznanie wobec złożenia przez obrońcę wniosku o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec (sygn. akt II ZO 60/23) wyznaczonej do składu sądu rozpatrującego wniosek złożony 16 maja 2023 r.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy zdecydował się na kontynuowanie procedowania w przedmiocie wniosku o wyłączenie sędziego SN Tomasza Demendeckiego od udziału w rozpatrzeniu sprawy o sygn. akt II ZO 74/22, dostrzegając, że w przypadku ewentualnego uwzględnienia wniosku o wyłączenie sędziego orzekającego w niniejszej sprawie w osobie SSN Marka Siwka, czynności procesowe w niej dokonane staną się bezskuteczne, stosownie do treści zdania trzeciego art. 42 § 3 k.p.k.

Przechodząc do oceny wniosku obrońcy z dnia 29 marca 2023 r. należy zauważyć, że zgodnie z treścią zdania pierwszego art. 41a k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego oparty na tych samych podstawach faktycznych co wniosek wcześniej rozpoznany pozostawia się bez rozpoznania.

Wykładnia celowościowa tego przepisu prowadzi do konstatacji, że skoro możliwe jest zaniechanie badania zasadności wniosku o wyłączenie sędziego opartego na tych samych podstawach faktycznych, tym bardziej jest możliwe pozostawienie bez rozpoznania ponownego wniosku o wyłączenie tego samego sędziego złożonego w oparciu o tożsamą przesłankę, w sytuacji, gdy wniosek wcześniejszy został pozostawiony bez rozpoznania z uwagi na jego niedopuszczalność. W przeciwnym wypadku składanie bezprzedmiotowych

wniosków o wyłączenie sędziego przed rozpoczęciem przewodu sądowego skutecznie tamowałoby merytoryczne rozpoznanie sprawy.

Należy zauważyć, że wniosek obrońcy obwinionej, sformułowany w piśmie z dnia 29 marca 2023 r. o wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w sprawie o sygn. akt II ZO 74/22 jest tożsamy ze wcześniejszym wnioskiem z dnia 25 stycznia 2023 r. który był przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt II ZO 14/23. Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2023 r. wniosek ten został pozostawiony bez rozpoznania, jako niedopuszczalny z mocy ustawy.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy jest zobligowany do pozostawienia wniosku o wyłączenie sędziego z dnia 29 marca 2023 r. bez rozpoznania, stosownie do treści art. 41a zdanie pierwsze k.p.k. *per analogiam*.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]